

PERŽVALGA.

Privatiškai mums praneša, kad rugsėjo 15 d. (sen. st.) Kaune buvo krata pas dantų gydytoją Biliuniene. Jieškojo revolverių. Mat buvo užkūsta, buk gydytojos sesuo, Veronika Janulaičiūtė, Berlyno universiteto studentė, budama per vakacijas Lietuvoj, atvežė daug revolverių iš Svalkų į Kauną. Krėtikai nė revolverių, nė ko kito priešingo nerado. Biliuniene pakol gavo namų areštą, jos tarnaitę areštavo ir kelias dienas laikė kalėjime. Janulaičiūtė kolei slapstėsi, paskui pabėgo į užsienį.

— Vilniaus mokyklų apygardos globėjas, rašo „Liet. Ukin.“, leidė Kauno pradėdamųjų mokyklų direktorijai skirti mokytojus lietuvių mokyklas, esančias lietuvių apgyventose apylinkėse. Direktoriaus taryba, remdama ant to leidimo, paskyrė į visas liuosas vietas mokytojus—lietuvius. Dabar jau yra paskirta 66 mokytojai—lietuviai, taigi daugiau kaip ketvirta dalis visų vietų.

— Kauno gubernatoriui leidas, rugsėjo 24 d. liaudės mokyklų direktorija padarė įpatiną susirinkimą išlirbti lietuvių kalbos mokymo programą. Susirinkime dalyvavo, rašo „Vil. Žin.“ pašaliniai žmonės, pažįstanti lietuvių kalbą Komisijos išlirbtoji programa atiduota mokslo apskrėčio valdybai.

— Vilniaus vidurinėse mokyklose, praėjusiais mokslo metais lietuvių kalbą išguldinėjo, žinomas lietuvių filologas Jonas Jablonskis. Vilniaus mokslo apskrėčio valdžiai, rašo „Vil. Žin.“ perkėlus jį į Panevėžio mokytojų seminariją lietuvių kalbos mokytoju, komitetas pakviėtė šiems mokslo metams lietuvių kalbai išguldinėti J. Kriaučiuną, A. Snetoną, J. Šlapelį. J. Kriaučiū-

nui atsisakius, jo vieton liko pakviestas Povilas Gaidelionis. Visų trijų paminėtų čia ypatų prašymai, užtvirtinti juos lietuvių kalbos mokytojais Vilniaus vidurinėse mokyklose, paduoti užtvirtinimui.

— Rusų laikraščiai praneša, kad gubernatoriai, prisiturdami vidaus dalykų ministerio įsakymo, griebiasi visokių priemonių, kad spalio 30 d. nebutų leidžiamos daryti jokios manifestacijos, susirinkimai ir mitingai. Tą dieną visuose miestuose bus padidintos patrulės.

Tokius vaisius išdavė garsusis caro manifestas.

— Mokytojų sąjunga pastaruoju laiku gauna daug prašymų iš įvairių gubernijų nuo kaimo mokytojų, kad žemiečių įstaigos atsisako jiems mokėti algas, kaltydama juos už agitaciją tarp valstiečių. Daugeliui mokytojui tokiu budu prisieina badauti.

— „Vil. Žin.“ rašo, kad rusų laikraštis „Strana“ girdėjęs, kad užsienio kapitalistų kuopa drauge su vienu žinomu Rusijoje angli-literatoriu, mano leisti rusų kalboje dienraštį vardu „Zerkalo Rosiji“. To organo tikslas supažindinti rusus su užsienio pažiūromis į Rusijos atsitikimus.

— „Vil. Žin.“ patilpo paveikslėlis „Revolucionieriai“. Tas paveikslėlis rodo kuopą žmonių siunčiamų S biran; bet tula moteriškė, kaip matyt iš paveikslėlio nenustoja gero upo ir tokioje liudnoje valandoje ir rodo fotografui liežuvi.

— Rusų dienraštis „Strana“ girdėjo, kad Peterburgo apskrėčio teismo pirmininkas fon Parkau kvietė pas save teismo sekretorius, kiekvieną paskyrimui, ir siuntė juos važiuoti Šlisselburgą rugsėjo 13 buti prie Z. V. Konopljanikovos pakorimo, surašyti protokolą ir po juo pasirašyti. Atsikreipus jam, į vieną sekretorių ir patarų, kad tasai galys nuva-

žiuoti, nes jis buvęs karėje, sekretorius atsisakė. Kitas apalpo. Tik tai 10 skyriaus sekretorius Gusiev sutiko nuvažiuoti. — Sulyg Šlisselburgo daktaro žodžių, vienas sargybos kareivis laike korimo apalpo.

Iš Lietuvos.

Vabalninkai (Panev. aps.). Išliuosavimo judėjimas pasiekė ir mūsų kampelį, ir žmonės pradėjo čia sparčiai kovot už savo buvio pagerinimą, stengtis apsišviesti ir tt. (apie tai jau buvo rašyta „L. Uk.“). Pamatęs, jogei pas mus nemažas susipratusių žmonių skaičius, naujasai klebonas teipogi prisidėjo prie žmonių judėjimo. Susiedamas su žmonėmis ragindavo juos skaityti geras knygeles ir laikraščius; prikalbinėjo kovoje su valdžia turėtis visiems išvieno nesibijot dragunų nagaikų ir įsitaisyti dėl visoko nagaikas už jų jų geresnes; išrodinėjo, kiekvienai progai atsitikus, baurius valdžios darbus ir netikusį dabartinį viešpatijos surėdymą. Visi parapijonys Dievui dėkavojo tokio klebono susilaukę ir visi buvo linksmi. Ir buvo ko linksmintis, nes iš visų apylinkinių parapijų klebonų tik jis vienas už žmones galvą guldė ir ragino juos kovoti už geresnį butį. Kitigi apylinkiniai klebonai, kaip antai Kupiškio, Panedėlio, Pasvalio, Papilio, Pabiržės, Biržų ir tt. visai kitaip elgėsi. Vieni iš jų sėdėjo ramiai, valgydami skania savo parapijonų duoną; jie nė kiek nesirūpino apie vargdienių buvio pagerinimą ir jų apšvietimą; kiti gi iš tų klebonų stengėsi tiesiog suturėti prisidėjusi tarp žmonių susipratimą, keikė iš sakyklės tuos, kurie norėdami pagerinti savo padėjimą, pradėjo kovot su valdžia ir dvarininkais; užginčiodami skaityti geras knygeles

platino tarp žmonių juodašimtiškus raštus. Nesuprazdami dabartinio judėjimo platino tarp žmonių apie jį melagingą supratimą, padėdami tokiu budu valdžiai. Matant apylinkėje tokius klebonus, mums buvo linksmintis turint sau tokį kleboną. Bet štai prieš Naujus metus (kaip visiems žinoma) prasidėjo valdžios siutimas. Čia mūsų klebonas, pamatęs, kad valdžia da gali pasiturti prieš žmonių judėjimą, staiga permainė savo pažiūras ir pradėjo eiti po valdžios puse. Iš sakyklės ir šiaip—jau pradėjo prikalbinėti, kad žmonės nustotų valdžiai priešintis ir klausytų jos, kad laikytų ramiai atsidavę ant Dievo valios. Atsivežęs iš Kauno daugybę juodašimtiškų knygelėlių, pradėjo jas tarp žmonių platinti; net iš pamokslų pradėjo girti valdžią, sakydamos jogei esanti Dievo leista, nors ta valdžia tame laike labai bedieviškai ir nekriščioniškai elgėsi: šaudė, korė ir kitais visckiais budais žmones zudo. Tuos gi vyrus, kurie dėjo už žmones savo galvą ir išrodinėjo valdžios baurius darbus, klebonas pradėjo keikti iš sakyklės, vadindamas juos bedieviais, netikrais apaštalais ir kitokiais panašiais vardais. Bet žmonės pamatė, jog klebonas čia tik savo kailį gelbėdamas, prisidengia Dievo vardu, o tvirtos širdies vyrus vadina bedieviais vien dėl to, kad tik valdžiai įtikti. Vienu žodžiu, žmonės pamatė, jogei klebomas tikriausias valdžios tarnas arba bernas, kad pirma tik buvo nesavan kailin ilindęs. Bet atsirado ir tokių tamsuolių žmonių, kurie su klebonu giedojo vieną giesmę, laižydami iš seno papročio jam rankas. Tarp tokių tamsuolių klebonas platino supratimą, jogei kaip ponai su kunigais valdė žmonėmis teip ir valdysią. Tarp susipratusių gi žmonių jis kitokią giesmę giedojo, bijo-

damas, kad jam kailio neišper-
tų, nes viename sodziuje bema-
za ko tas neatsitiko laike ka-
lėdojimo. Bet Dumai susirin-
kus ir pradėjus prieš visą pa-
saulį išrodinėti biaurius val-
džios darbus, mūsų klebonas
nustojo valdžią gyres ir tik iš
sakyklės skundėsi, dėl ko teip
ant jo parapijonai užpuldinėja
ir tolinas nuo jo; mat žmonės
jau pradėjo kalbėti apie jojo
iškelimą. Toks mūsų klebo-
nas! Į kurią pusę vėjas pu-
čia, į tą ir jis linksta!

Marijampolė (Suvalkų g.)
Suimtas d-ras Grinevyčia su
pačia, rugsėjo 24 d. 6-tą va-
landą ryto. Delko suimtas, ne
pats ne kiti nežino. Suimti
liepusi Vilniaus žandarų vy-
resnybė. („Liet. Ukin.“)

Vilnius. *Teismo nuspre-
dimas.* Vilniaus karės-apskri-
čio teisme buvo nagrinėjama
politiškoji byla Vinco Voznia-
lio ir Adomo Pečiulio, kuriuos
kaltina už jų priklausomybę
Lietuvių Soc.-demokratų Par-
tijai, ir už užpuolimą Punske
(Suvalkų gub.) ant monopoli-
šio, arbatnamio, mokyklos,
gminos teismo ir ant žemiečių
sargybinių butų, išardyme tų
butų ir išvogime pinigų, po-
pierių, ant atspaudos ir ginklų.
Rugs. 25 d. teismas pripažino
Vinčą Vaznelį kaltu užpuoli-
me ir pasikėsiniuose sugriau-
ti dabartinę valdžios tvarką,
Pečiulis gi Adomas paskuti-
niame apkaltinime išteisintas.
Abu jie pasmerkti atimti visas
tiesas ir išsiųsti katorgan —
Voznių 8 metams ir 4 mėne-
siams. („V. Žin.“)

Laiškas.

Rašo senas tėvas savo žentui
gyvenančiam Scranton'e.
Pasveikinęs ir aprašęs savo
naminius reikalus, rašo apie
muštynes Kalvarijos bažnyčioj
teip: „Per Marijos vardo at-
puskus aš nuvažiavau į Kalva-
riją ir suėjau su S.B. Mudviem
bekalbant uzzvanijo ant mišpa-

ro, tai nuėjova į bažnyčią. Pu-
siau mišparui lietuviai su len-
kais bažnyčioj pradėjo peštis ir
su lazdomis muštis. Aš Dievui
dėkui likau gyvas ir gavau iš
bažnyčios išsprūsti, bet veik
sumalė ir mano kaulus. Daug
žmonių apsikolė čyjo (sužeidė),
o keletas ir gyvastį paliko.
Bažnyčioj kraujo balos. Pas
kui subėgo ir kareivių, pradėjo
šaudyti, bet jau aš buvau toli
išbėgęs iš miesto, tad nežinau
kas ten tolian atsitiko.

Kas link revoliucijos Lietu-
voje, tai vis tokios naujienos
kaip ir pirma, ne pasigerino,
ne pasiprastiuo ir Dievas žino
kaip toliau pas mus bus ir ko
galime su laukti. X.

Riaušės Kalvarijos bažnyčioje.

(Užbaiga.)

Kalvarijos parapijos klebo-
nas kun. Žaliauckas rugsėjo
12 d. praneša Kalvarijos pa-
vieto viršininkui apie atsitiku-
sias bažnyčioje riaušes, šiteip:

Turiu garbę pranešti Jūsų
Mylistai, jog rugpiučio 26
(Rugs. 8) d. šių metų 3 val.
po piet, laike iškilmingų miš-
parų šios parapijos bažnyčioj
atsitiko riaušės: į bažnyčią įsi-
veržė patrolė ir suarštavo vie-
ną žmogų prie bažnyčios slenk-
ščio kareiviai daužė žmones:
patrulė šautuvų kulbėmis, o
šėip liuosieji kareiviai akme-
nimis. Vienas kareivis metė
bažnyčioj plytą į žmoną; miš-
parai buvo pertraukti ir dėlei
kraujo praliejimo bažnyčia
buvo uždaryta.

Riaušės šitos atsitiko ir buvo
iššauktos lenkų miestelėnų,
dėlei jų pasipriešinimo ir ne-
klausymo Seinų vyskupystės,
dvasiškos valdžios paliepimų
tai yra jie giedojo giesmes len-
kiškai ne savo laiku, giedojo
tuomet, kada giedojimas tasai
paskirtas parapijonims lietu-
viams.

Turiu garbę prašyti Jūsų My-

listos iširti šitą atsitikimą ir
kaltuosius patraukti prie atsa-
komybės.

Prie pirmutinio Jūsų tardy-
mo priduo du liudininkus:

1. Kunigą Povilą Slavėną,
Krosnos parapijos kamendorių;
2. Kun. Juozą Vailokaitį; 3
Kun. Pranciškų Naujokaitį, —
abudu vietiniu kamendoriu;
4. Antaną Švedą ir 5. Vinčą
Kašubą, abudu vietiniu baž-
nyčios tarnu.

Buvusis dumos atstovas P.
Vitkauckas, sutraukęs faktiš-
kas žinias, patvirtintas Kalva-
rijos bažnyčios parapijiečių,
rugsėjo 13 d. Suvalkų guber-
natoriui įdavė sekantį prane-
mą:

Pridėdamas prie šio liudi-
ninkų parodymų eilę, remda-
masis šitais parodymais ir dau-
gybe, kitų kurių neužsirašiau,
o teip pat savo ypatingais te-
mijimais, turiu garbę pasiūlyti
ant jūsų nužiurėjimo sekančią
medegą kurią aš stengiausi iš-
guldyti kaip galima bešališkai.

Vieta riausių — Kalvarijos
bažnyčia, šventorius ir gatvės
šale bažnyčios. Priežastis riau-
šių — nenoras parapijonų lenkų
klaustyt Seinų vyskupystės ad-
ministratoriaus paliepimo, ap-
skelbto iš sakyklos gegužės
6 d. šių metų ir vėliaus, kad
nedėdieniais ir šventadieniais
giedojimas Kalvarijos bažny-
čioje tarp 9 val. ryto ir po miš-
parų apie 4 val. po pietų eitu
lietuviškai, o likusių dienos
dalį lenkiškai. Lenkų para-
pijoje yra apie 500 ypatų, lie-
tuvų suviršum 11,000. Riau-
šių tikslas — stengiamasi lenkų
įgyt užgriebimo būdu tiesą gie-
dot lenkiškai per mišparus,
arba jei tas nepasisektų, net
kad svietiška valdžia uždarytų
bažnyčią, kaip nuolatinių
riausių vietą. Priemonės tam:
1) bauginimas vietinių kunigų
grąsa jų sveikatai ir gyvačiai,
2) giedojimas lenkų giesminin-
kų per mišparus, kaip tik už-
gieda lietuviai; peštynės baz-

nyčioje kumščiomis, lazdomis
ir sumišimų darymas, 3) pa-
traukimas į savo pusę per len-
kus kareivių papirkimu ir gir-
dymu veikliam palaikymui ty-
čia iššauktame susirėmime len-
kų ir lietuvių, 4) dalyvavimas
ir palaikymas iš pusės sargy-
biniu, aiškiai laikančių lenkų
pusę ir veikliai gaminusių
kraujo praliejimą rugpiučio
27 d.; policijos tarnai atsisa-
kinėjo malšyt kareivius, svai-
dančius akmenimis, rodė ką iš
lietuvių suimti ir mušti, ant ko
užpulti neva ne matė mušimo
bažnyčioje, girdė kareivius, 5)
apsileidimas pavieto viršinin-
ko, kuriam buvo pranešta rug-
piučio 26 d. apie rengiamas
riaušes ir kuris nepasirupino
nedaleisti atyn prie bažnyčios
papirkimų ir nugirdytų karei-
vių, nepildžiusių šale bažny-
čios jokių taruostė pereigų, nes
kareiviai buvo be jokių ginklų
mušėsi tik akmenimis ir lazdo-
mis, užpuldami tik ukininkus
lietuvius.

Atsitikimai teip ejo: Rug-
piučio 26 d. po mišparų, kada
žmonės skirstėsi, šventoriaus
vartuose susirėmė mie-
stelėnai su lietuviais; šita-
me burelyje girtas kareivis su
baltom pirštinaitem, išėjęs
drauge su žmonėmis iš bažny-
čios kėsinosi suzeisti į krutinę
lenktiniu peiliu paslėptu pir-
štinaitem vieną lietuvį, bet tą
perspėjo kiti, kareivį suėmė,
perdavė patrolėi, kuri kiek
pavedėjus aną paleido. Tasai
susirėmimas pertikrino lietu-
vius, kad plačiai pasklydęs
gandas apie rengiamas lietuvių
skerdynes turi tvirtą pamatą.
Nuėję pas pavieto viršininką
lietuviai pranešė jam apie ren-
gimą kraujo praliejimą; apie
tą daugumas žinojo ir visų ge-
riausia policija, nes karčiamo-
se dažnai matė lenkus ir zem-
sargius gerenčius su kareiviais,
besitarenčius pamokyt lietu-
vius. Lenkai apie savo už-
manymą kalbėjo balsiai, užti-
kijdami, kad kareiviai jiems

padės. Lenkų palaikymas policija, lengvai suprantamas, nes dauguma lenkų miestelėnai; žemsargiai, tarp kurių daug lenkų, sėbrauja su miestelėnais ir todėl laiko anų pusę. Dėlei viso to lietuviai prašė pavieto viršininko pasirupinti, idant kareiviai, nepildanti patrolės pareigų, nebut išleidžiami iš kazarmių per dievmaldystę; norinti gi melstis kareiviai, kad eitų į bažnyčią po ištikimų vyresniųjų priežiūra. Pavieto viršininkui pasiūlius, lietuviai savo pranešimą išgulde raštu dėl nusiuntimo įgulos viršininkui. Nedėlioj lig mišparų buvo visai ramu. Buvo pastebėtu du žemsargiu Nau-movič Romaňovski girdžusiu patrolę, stovėjusią netoli bažnyčios ir įkalbinėjusiu kareiviams: „tik žiurėkit, tamistos, mūs pusę laikykite“. Per mišparus buvo išauktas bažnyčioje sumišimas per pravokaciją lenkų, stovėjusių greta su giesmininkais lietuviais palei altorių už Dievo stalo. Vienne giedojimo pertraukime, kada giesmininkai stengėsi, kaip visada, vieni kitus užrėkti, miestelėnas Jonas Ratkevičia davė ženklą riaušėms šanksmu: „vyrai, dabar laikas“. Viena lenkė suspiegė, kitos pastvėrė: Dieve, Dieve, lietuviai mus muša, ir krito ant žemės. Ratkevičia pirmas iškėlė lazda ir rėžė lietuvių Žaliauską, umai pasikėlė daug lazdų ant giesmininkų lenkų galvų, jomis lenkai daužė lietuvius per galvas, badė į akis. Buvo pastebėti šie mušėjai: Barbarevičia Napolis, Jokubas Voitček, Griniavičia Martynas, Antanas Orzechovski, Bartnickas; žemsargis Kreipavičius daužė kumščiomis ir šoblės makštėmis. Signalą prie riaušių Ratkevičiaus „vyrai dabar laikas“ patvirtina daugelis liudininkų, kaipo ir ką, kad jis pirmas iškėlė lazda. Lenkėms nė spiegti, nė už savo kailį bijoti nebuvo ko, nes iš atsar-

gumo jos stovėjo susispietę palei sieną, atskirtos nuo lietuvių lenkų giesmininkų kuopele. Lazdos pasirodė tik lenkėms suspiegus ir tik iš lenkų pusės; iš lietuvių pusės nė vienos lazdos nebuvo, ką ir aš mačiau, tą tvirtina ir vargonininkas Švedas, žiurėjęs į viską nuo vargonų ir visi, kuriuos aš tik klausiau, ką iš lietuvių jis matė pas altorių lazda turint.

Lenkų ir lietuvių giesmininkų kuopos stovėjo greta nesimaišydamos. Po judošiško spieginimo miestelėnas Paulionis Juras išbėgo iš bažnyčios prie šventoriaus netoli bromo stovėjusios patrolės ir pakvietė ją į bažnyčią, sakdamas: „mušasi, eikit imti“. Kareiviai tuoj paklausė, kulbėmis pasidarė kelią ir įėjo į bažnyčią su ginklais ir su kepurėm, paskui juos žemskis su revolveriu. Žemskis Kreipavičia, kuris su kareiviu Savickiu ligtol alknėmis badė ir mušė kumščiomis į visas puses, pastvėrė už krutinės lietuvių Kajauską, gavusį nuo Martyno Grinevičiaus lazda per galvą ir įdavė jį pribuvusiam su patrulė žemskiui. Šitasai priėmė Kajauską sakdamas: „aš jį išvesiu, duokit jam“. Patrulė Kajauską ėmė čia-pat bažnyčioje mušti, išvedus laukan perdavė kareiviams vesti kalėjiman (tą-pat dieną Kajauską paleido), tris kart iššovė duodama gandą ir puolėsi vėl į bažnyčią, daužydama kulbėmis žmones be jokio veikalo, vydamasi bėgančius. Į bažnyčią tuo tarpu buvo pasidaręs apie pusantro sieksnio pločio takas. Kunigas Naujokaitis sulaukė besirengusių eiti vėl prie giesmininkų patrulės ir uždarė didžiasias duris.

Beveik tuoj, patrulėi iššovus, iš visų pusių pasirodė daug liuosų kareivių su akmenimis ir plytgaliais rankose, kurie ėmė jais svaidyt žmones, stovinčius ant šventoriaus ir palei bažnyčios durų. Viens karei-

vis išokęs į bažnyčią pastvėrė nuo grūdų įlekusi ten plytgalį ir paleido jį į klupojančią nuo šalei moteriškę. Aplink ją arti nieko nebuvo, žmonės stovėjo arčiau prie altoriaus ir nedaug jų buvo. Ant šuvių gi greit pribuvo pėsti ir raiti ginkluotų kareivių bureliai su aficieriais. Miestelėnai, stovėjusieji ant šventoriaus, paleido per sieną šventoriaus kelis akmenis į drągunus ir pabėgo. Tas davė progą buriams pulti į šventorių užpuldinėt kuopeles žmonių, stovėjusių palei kunigų triobas ir iš žingaidumo ir išbaimės, nes daug akmenų lakstė ir stovėt viduje šventoriaus buvo pavojinga. Čia kareiviams buvo liepta 4 sykius šaut, daug žmonių buvo sumuštą kulbėmis, kumščiomis, lazdomis. Lenkai pasiliko sau bažnyčioje, išėjusieji iš bažnyčios buvo vien lietuviai; svaidė akmenimis ir plytgaliais tik vieni kareiviai, ir malšint, baimės apimtus ramius žmones, nežinia kam rėkėjo. Svaidančių gi akmenimis liuosų kareivių bureliai nemalšino; nesirupino apie tą nė pribuvusieji ant muštynių pavieto viršininkas jo pagelbininkas, zandarai, žemsargiai ir jų viršininkas. Ant daugybės maldavimų suvaldyt liuosus kareivius, suimti juos, administracija atsakinėjo: „matau, matau, viską išstirsim, aš neturiu tiesos jų suimti, aš tave suimsiu“. Ginkluoti bureliai veikė ir ant gatvių, daužydami žmones į visas puses, vydamiesi bėgančius, aplenkdami stovinčius, daugelį kirčiais parmušė ant žemės. Miestelėnai išėjo iš bažnyčios, kad jau beveik nieko ant šventoriaus nebuvo. Dėl papildymo pašininio įvairiose miesto vietose, atėdavo liuosų kareivių lydžiami miestelėnai rodydami kuriuos lietuvius mušti ir ant ramiai sau vaziuojančių iš miesto užpuldinėjo kareiviai, kitur miestelėnai su kareiviais. Įnagiai

užpuolimo akmenis, plytgaliai, bonkos. Skaičius sužeistų nėra žinomas. Lietuviai skubino išvaziuoti iš miesto.

Muštynės veikiai ir atvirai buvo ruošiamos policijos tarnų ir miestelėnų. Apie laukiamą skandalą daug kas kalbėjo, bet niekas nesitikėjo, kad jis pavirs į lietuvių skerdynes, dalyvaujant kareiviams ir nieko neveikiant, ar veikiant be sąmonės vietiniams viršininkams, išanksto lietuvių perspėtiems ir be abėjo patyrūsiems apie tą ir iš kitų šaltinių. Policija savo pasielgimuose nemato nieko neteisaus, per pirštus žiuri į miestelėnų siutimą, sakydama: „ne mano dalykas, paduok jį teisman“. Bet šios skerdynės tai tik pradžia visos eilės tikimų ateityje, skerdynių dar labiau kruvinių, jai dabar tuojaus nebus padarytas kareivių ir policijos sauvalei galas.

Jau rugpiučio 28 ir 29 d. atkakliai kalbėjo, kad buvusios skerdynės tai niekis, palaukit ateinančios nedėlios kas bus. Sviesesni miestelėnai perspėja ukininkus nevaikščioti po vieną, apsidairinėt išvaziuojant iš miesto. Kareivių užpuolimai ant vaziuojančių iš miesto ukininkų dažniau atsi-kartoja. Mieste ukininkai jaučiasi save pavojuje, nakčia nedrąsu lietuviams išeit ant gatvės.

Naktį rugpiučio 29 d. miestelėnų lietuvių namuose daugelyje vietų buvo išdaužyti stiklai. Policija prie užpuolimų pasislepia.

Lietuviai nenori susiremt su ginkluotais kareiviais, bet kadangi kareiviai, policija ir miestelėnai užgauna jų tikėjimo jausmus, tai ir kantrūs lietuviai gali kitokiu keliu pradėt jieškot pamintų savo tiesų.

Jau tokios pakraipos ženklai duodasi matyt ir Kalvarijos miestas gali tapti kruvinos kovos vieta, kurioje kareiviai pergalės „maištininkus, padariusius ginkluotą pasipriešinimą“.

Pavieto administracija per skerdynes elgėsi taip, tarsi jai butų rūpėję įvykdyt tas, ko geidė lenkai pamokyt gerai lietuvius, neatsižiuirint į nieką.

Dėl prašalinimo ateityje teroriškų aktų kas link žemurgių ir ginkluotų susirėmimų su kariūmene reikalinga yra: 1) priversti miestelėnus, taisyti sumušimus bažnyčioje ir tuo iššaukiančius riaušes, paklaust Seimų vyskupystės administratoriaus paliepimo, patraukus prie atsakomybės teisman visiems gerai žinomus lenkų vadus, 2) susižinot su kareivių vyriausybe ir pareikalaut, kad but užkirstas kelias kareivių savavaliai, 3) ant jų pėdų perkelti kitur visą policiją ir administraciją, labai keistai ir savotiškai suprantančią savo pareigas. Pavieto viršininko pagelbininkas savo netaktiškumu jau pertikrino ukininkus, kad rugpiučio 26 d. savavališkai praeis be jokios baudos.

El, ar nematot – dar vienas plyšelis?!

Iš tikrųjų, kaip pažiūri į Lietuvos inteligentus ir jų darbus, beje kada juos sulyginai su inteligencija lenkų arba suomių, tai labai reikia už savo tautiečius nuraust.

Kas nežino, kaip revoliucijos momentas yra neišpasakytai svarbus? Nesinaudot iš sukilimo prieš valdžią plačių draugijos sluoksnių, reiškia but tinginiu, niekanaudžiu ir pačios draugijos išmeta. Negalima to užmest viršui minėtiems Lietuvos kaimynams – lenkams ir suomiams. Ten sukilimai pirmieji buvo veik visuotini; ėjo kovon netik miestų darbininkai, beženiai, mažazemiai, ir ukininkai, bet ir kunigai, mokytojai ir kiti iš vidurinės buržujų pasiaubos gaivalai. Visai ką kitą matom Lietuvoje. Ten visą revoliucijos jungą nešė ir dabar neša

„cicilikai“, — žmonės neapkenčiami valdžios, ponų, dvasiškių, šnairuojami net darbininkų „draugų“ — demokratų.

Vos tik vargingesniejie Lietuvos klodai atsiliepė ant revoliucijos šaukimo; vos tik žybtelėjo pirmosios kovos kibirkštis, jau Lietuvos tautininkai ėmė jieskot įvairių plyšių, kur galima butų tos kibirkštis išleisti, kad jos nepadegtų caro sosto, žmonių kauliniame forfore pasinerusio.

Vieni šaukė rinkt aukas kanklininkams, kiti Joniškių padegėliams, tretieji Gedimino ir Mickaus paminklui Vilniuje, ketvirtieji mokytojams, penktieji mokykloms, šeštieji „tautos“ reikalams *via Basanovitch*, septintieji „nukentėjusiems“ našlėms ir našlaičiams; dar vieni dzukų laikraščiu, dar kiti įvairiems konkursams, dar tretieji „badu mirštantiesiems“ Šveicarijos kalnynuose dailininkams etc. etc.

Biedna liaudies revoliucija! Jau tu apie savo tiesas nė neuzsimink; mat kiek plyšių Lietuva turi!.. Istorija, nors tu nepamiršk atžymėt, kaip nelaiuku pasmus revoliucija atėjo!

Lopo, sušilę, nabagučiai tautininkai savo tautos sudrėksusią skraistę, sudraskytą divgalvio erelio. Vienok nenori paties to nedoro paukščio užmušt, kantriai kenčia jo įleistus nagus ir vaiko šalin atėjusius savo išgelbėtojus.

Ir Amerikon tie pasišventę Lietuvos skylių „lopikai“ atsiabriauna. Girdėjom gailingus prašymus dolerių ant knygynų, dzukų literatūros, ant „tautiškų“ vis reikalų, ant parašymo geografijų, arifmetikų ir tt. Bet žmonės nebenori Lietuvai lopų. Neduoda dolerių ir tiek. Reikia Lietuvą atnaujint, reikia geresnę politišką tvarką įvest, reikia iš pamatų darbininkų padėjimas pagerint. Žodžiu, čia darbas nelopymo, bet visai naujo Lietuvai ploščiaus

pasiuvimo. Lietuva turtinga milijonus rublių supila armijai, činauninkijai, katalikų ir stačiatikių kurijos užlaikymui, aprusinimo užbėgiams, kapitalizmo įstambinimui. Tegul tie milijonai pasiliks Lietuvoj, o nereiks iš kailio nertis „lopiams“; nereiks su meduotais liežiuvėliais amerikiečius girti kaip didvyrius (žr. „Darb. Viltį“ N.46 „Aukaukime—išleidimui gero elementoriaus“) ir masint nuo jų dolerius. Už teks turtų mokykloms, mokytojams, elementoriams ir kitokiems „ramaus atnaujinimo“ darbams. Bet pirma tegul pereina revoliucija, kuri ir „ramiemsiems“ atrakino burnas. Tegul Lietuva išsiluosuoja, o laisvė pati parodys, kokias ji turi ypatybes.

J. O. Širvydas.

Politiszkos žinios. Maskolijos revoliucija.

Nors premiero Stolypino valdymo budas nė kiek nesišķire nuo kraštutinės reakcijos valdymo, vienog ligšioliai nabagai revoliucijos užgniauti nepasisėkė, o matomai nė nepasisėks iki Maskolijos žmonės nenuvers savo siurbėles ir neiškovos sau laisvų pilietiškių tiesų.

Teip, spalį 14 d. Varšavos revoliucionieriams vėl pasisekė paimti kelioliką tukstančių valdžios revolverių. Valdžia tuos revolverius buvo nupirkus Berlyne (Vokietijoje) dėl Maskolijos valdiminkų ir traukiniu parvežė į Varšavą. Trumpai po atvežimo prikrauto revolveriais vagono ant Varšavos prekių stoties, atėjo vienas artilerijos apicierius su keliolika žmonių, perstatė valdybai prekės dublikatą, kaip turintis tiesą paimti ginklus ir užkroves ant vežimų nusivežė savo keliu. Iš kitų šaltinių skelbiama, kad Varšavos revoliucio-

nieriai nuo pereitų metų smarkiai ginkluojasi, jų vadovai jau gruodžio mėn. daugybę revolverių nupirko Berlyne ir laimingai pargabeno per sieną.

Lodziuje visuotinę streiką pilnai nusisekė iššaukti, visas susinešimas galutinai pertrauktas ir laikraščiai spalį 11 d. neišėjo. Kariūmenės buriai vaikščioja gatvėmis, bet išėmus keliolikos suareštavimų jokių sumišimų neatsitiko. Sako daugelis karėvių atjaučia revoliucionieriams. Lavonus 5 revoliucionierių, kurios karės teismas buvo pasmekęs ant mirties ir tapo pakarti, žmonės trečią kartą iškasė ir atnešė ant žymios vietos. Dabar valdžia vėl palaidojo ir užstatė sargybą.

Viborgo manifestas išleistas išvaikytosios dumos atstovų, pradeda atnešti vaisius. Daugelyj Maskolijos vietų sodiečiai griestai žiuri ant dabartinio valdymo ir atsisako mokėt kokius nors mokesčius. Valdžia da vis remiasi ant savo kariūmenės ir durtuvų, tikisi su tais viską pastatyti ant savo, bet galima spėti, kad ji ir tame kartą persirokuos, kai jau nekartą persirokavo kitokiuose dalykuose. Su laiku šiuštels ir į tą sieną minkštas vėjalis.

Jau šiandien ne vien revoliucionieriai skaudžia valdžią, bet ir patys jo apginejai kareiviai, pradeda varyti ją prie bankruto. Kur tik neišgirsi, kareiviai stojas tiesiog jos priešais, o tamsesniejie ir žiauresniejie—parsidavėliai.

Štai šiose dienose policija susekė, jog pats kazokai iš Pragos valdžios arsenalo, pardavė revoliucionieriams ginklus.

Peterbuago socialdemokratų prisitaikydami paskutiniam Helsingforso kadetų konferencijos nusprendimams, pakėlė smarkę agitaciją ir prašo Maskolijos piliečių neleisti savo vaikų į kariūmenę. Ant slapto Peterburgo centrališkojo soci-

jaldemokratų komiteto mitingo, nusprendė siųsti agitatorius, atkalbinėti naujokus, kurie pašaukti tarnyston 1907m., idant tiejie neklausytų valdininkų ir neitų tarnauti.

Pereitame numerįje minėjome apie konst. demokratų Helsingforso konferenciją. Vėlesnės žinios skelbia, kad partijoj kilo nesusipratimai. Apkalbant apie išvaikytosios dumos atstovų išleistąjį Vyborge manifestą, tiesusis sparnas, konzervatyvai, spyrėsi ir nenorėjo jį priimti, lyberalai jį pripažino geru ir remdamiesi ant to, kad manifestas jau prasiplatinęs žmonių tarpe, tad atšaukti jį jokiū budu nėra galima. Pastaruose posėdžiuose buvo įnešti klausimai apie aktyviškąją prieš valdžią kovą ir premiero Stolypino varomąją politiką, čia teipgi tiesus sparnas labai prieštaravo, bet priešus prie nubalsavimo, 84 balsais prieš 44 pasiviškas pasikėlimas likosi atmestu. Galima spręsti, kad partija po pastarojo kongreso suskils. Visi Peterburgo laikraščiai, už kai kuriuos Helsingforso konferencijos dalykus, kadetus labai kritikuoja, tiktai vienintelis jų organas už juos užtaria.

Iš kitos pusės pažvelgus, tad valdžia dirba vis išsiredžiusi. Karės teismas su visokiais šnipais ir gaujoms juodašimčių savo stropumu visai iš kailio neriasi. Odesoje, Rusų žmonių sąjungos pirmininkas Dubrovin, apsuptas 300 apsiginklavusių sąjungos narių, laike prakalbą, kuri mažiau-daugiau teip skambėjo: „Varde mūsų viešpaties caro, sakau aš, švenčiausias rusų žmonių dalykas, tai nuramdymas revoliucijos. Jūs žinote kas mes esame ir kur atrandami; rusų tauta nereikalauja parlamento, jo reikalavimai tiktai Rusijos išgamos ir žydai. Rusų žmonės ir tauta trokšta ortodoksijos ir autokratijos. Todėl, pirmin rusų žmonės! Užmuškim visus revo-

liucijonierius ir žydus“. Užbaigus kalbą, visa ginkluota gauja rusų žmonių sąjungos ėjo žymesnėms miesto gatvėms niekeno nekliudoma. Visos krautuvės tuojau tapo uždarytos o apgyventoje žydais miesto dalyj buvo laukiama naujų skerdynių. Vienok jokių susirėmimų neįvyko, o Dubasovas nulydėtas gaujos ant stoties išvažiavo į Kieva.

Vilniuje pasisekė valdziai sušnipinėti slaptą organizaciją, kuri revoliucijinę agitaciją varė kariumenės tarpe ir visi organizacijos nariai tapo suareštuoti. Vadovas tosios organizacijos esąs apicieras, o kartu su juom buvo 20 paprastų kareivių.

Charkove ir Paltavoj policija susekė bombų dirbtuves ir suareštavo keletą ypatų, kurie jas dirbo.

Kuba ir Amerika.

Nuginklavimas Kubos pasikėlėlių jau pasibaigė. Provincijoj Santa Carla nemaloniai pasikėlėliai į tai žiurėjo, vienok, matydami neatsilaikysę, nusi-leido. Galima spręsti, kad Kuboje vėl viešpatauja visatinis ramumas. Gubernatorius Taftas Guantanamo miesto majorą atstatydino, už tai, kad jis prigulėjo prie pasikėlėlių. Visa provizoriška valdžia paskirta iki ateinančių naujų rinkimų, kurie atsibūs ateinančią vasarą. Laikiniu Kubos gubernatorium į vietą Tafto tapo paskirtas Charles E. Magoon ir spalio 9 d. atvyko į Havana.

Gubernatorius Taftas išleido pašaukimą kuriame apskelbė pilną amnestiją visiems politiškiems, kurie laike Palmos valdymo buvo suareštuoti. Taisai paliuosavimas atsibuvo spalio 10 d., t. y. 38 dienoj nuo pirmosios kruvinos dienos Kubos kovos ir politiško prispaudimo pasiliuosavimo.

Vienok tas dalykas ne teip smagus, kaip čia skamba. Ku-

bai prisieis už tą visą dalyką mokėti kontribuciją, arba Amerikos valdzios užlaikymą. Alga gubernatoriaus Magoon, nuo laiko jo paskyrimo siekia \$25,000 metams, t. y. tiek pat, kiek ėmė prezidentas Palma. Laike sukilimų genarolas Wood ėmė \$15,000 per metus, be to turėjo pašalinio ėmimo, kas kartu pasiekė per metus apie \$25,000.

Užlaikymas tosios intervencijos (įsikišimo) bus gana didelis, pasieks kas diena apie \$25,000; šale to kvatiermeisteriui Humphrey mokama kas dieną už gabenimą kariumenės \$15,000, kartu pasidaro \$180,000, arba \$30 kiekvieno kareivio. Sutraukus kruvon visokius išlaidimus, kuriuos Amerikos įsikišimas padaro, pasirodo, kad Kubai prisieis mokėti Suvienytoms Valstijoms už kiekvieną mėnesį po vieną milijoną dolerių.

Tiek tai prisieis kubiečiams mokėti kas mėnesį delei savo apsaugos Suv. Valstijoms, kurių kapitalistai padėjo Kubos tvarką sugriauti.

Sulyg paduotosios Suv. Valstijų korespondencijos Kubos ex-prezidentas Palma, kuriam per Amerikos malonę pasisekė pasprukti, jau seniai jieškojo intervencijos. Bet šiandien pasirodanti šviesą žinios aiškiai liudyja, kad toji intervencija būtų buvusi visai hereikalinga jeigu Palma, kaip jau šiandien pats prisipažysta, nebūtų prileidęs tokių baurumų kurios tiesiog ignoravo gyven tojus teip toli, iki galėjo tą užkėsti Amerikos kapitalistai. Iš tiesų tas dalykas rodos teip, kad Palma savo užsispyrimą apstovės ir Amerika turi ateiti jam į pagelbą tiktai kaipo zandaras. Vienog neiškėsime nepaklausę, kokiągi tiesą Palma turėjo šauktis Ameriką pagelbon, juk jis buvo Kubos prezidentu ir jeigu gyventojai jo rėdu nepasikakino, tad jo priderystė buvo pasišalinti.

Amerika vėl kalba, kad ji sutvarkius naminę Kubos politiką, vėl geruoju sau pasitrauks, palikdama Kubai jos namines tiesas.

Tegul buna teip, bet ar šėip ar teip mes nelabai norime tam tikėti, vienok tuom tarpu nešauksime, kad Amerika neteisingai elgiasi su Kuba, nors iš tiesų teip yra. Galima tikėtis, kad kapitalistai, prisidedami Amerikos labu, neužmirš ir toliau savo rolės ir veikiamiečiai gali but, kad toji garbinga Amerika, Kubos išvaduoja iš po ispaniškojo slogučio, pakinkys ją į jungą Amerikos politikierių-kapitalistų

Prancuzija.

Kova katalikų bažnyčios su valdzia da neužsibaigė. Valdžia nori bažnyčią priskirti prie publiškų namų ir imti nuo bažnyčių mokesčius lygiai kaip ir nuo šėip įstaigų. Šose dienose tas klausimas vėl buvo pakeistas, bet delei įvairumo pažiurų buvo pertrauktas, ministeris mat tikisi, kad Vatikanas dėl socijališkai-radikalishko spaudimo peržiurės įpėsimus veikiai nusileis.

Mieste Rouen iš nakties ant namų sienų buvo išlipyta didelė daugybė atsišaukimų, po kuriais buvo pasirašiusi antikareiviška draugija. Minėtoji draugija savo atsišaukimuose kviečia pasitraukti iš armijos kiekvienam kareiviui jeigu įgulus (garnizono) sienose visoki ant jo pasityčiojimai, išniekinimai, baudos ir šėip už kraujami visoki nevaliotini reikalavimai būtų neperkenčiami. Šalia to atsišaukimo draugija kviečia Rouen'o moteris sutverti tarptautinę moterų sąjungą, kurių rūpesčiu turėtų but pasikelti prieš visokius valstybių despotus, kurie da tebetuko ant žmonių skriaudos ir kraujo.

Turkija.

Prancuzų dienraštis „Petit Parisien“ gavo iš Konstanti-

nopolio telegramą, kurioji skelbia, kad Turkijos staigus sultano susirgimas, esąs teisingas. Sultonas, kurs pastaruoju laiku buvo neištikimas dėl vienos savo pavoritkos (mylimosios) Kurdės, tapo į papilvę pašautas. Tolesnės žinios praneša, kad kulka per vieną vokiečių daktarą iš žaisdos tapo išimta ir sultonas operaciją išturėjo.

Isz Amerikos.

Susirėmimas streikierių su skebais.
Ottava, Ont. 400 McLaren Lumber kompanijos sustreikavusių darbininkų spalio 8 d. susirėmė su 100 skebų ir 50 detektyvų. Susirėmimai atsitiko iš tos priežasties, kad pastarieji norėjo atidaryti pabrūką, kursai iš priežasties streiko tapo uždarytas ir pradėti dirbti, pajutę streikieriai tam pasipriešino. Du žmonės tame susirėmime tapo užmuštu ir kelios dešimtys sunkiai ir lengvai pažeistų. Streikas kilo iš to, kad darbininkai pareikalavo 2½ cen. už valandą didesnio mokesčio, sutrumpinimą 1 val. darbo dienos ir pripažinimo unijos, ant ko kompanija nesutiko. Dabar į Ottavą išsiuntė miliciją, kuri sergi ant gatvių.

Streikas laivų budavotojų.

New York'o ir aplinkinių prieklaukų laivų budavotojų darbininkai, įnešę reikalavimus sulyg padidavimo algos ant \$5 už dieną, vieton \$3,50 ir šventadieniais pusę dienos švęsti, o darbdaviams to neįveilyjus, sustreikavo. Užveizdas laivų budavojimo kompanijos kartu ir New Yorko ir New Jersey Metal Trades Association sąnarys ant daugelio susivaziavimų, nurodė, kad tasai darbininkų reikalavimas neturis vertės ir tapo per kompanijų sąnarius atmestas. Dabar laivų budavotojų unija rengia

visuotinę streiką. Iki šioliai jau sustreikavo 10 įvairių budavotojų darbininkai. Streikieriai tvirtina, kad jų vietas, jokiubudu darbdaviainejstengs papildyti skebais, kadangi laivų visi budavotojai priguli prie unijos ir tvirtai tikisi streiką veikiai išlaimėti.

— Metal Trades Association turėjo posėdį kuriame dalyvavo Philadelphijos, Baltimorės, Bostono ir Norfolko kompanijų savininkai, kuriame nutarė laikytis prieš streikuojančius darbininkus ir verbuoti per viešas kontrast skebus.

Aštuonių valandų darbo diena.

Easton ir Mains metodistų knygų leidėjų agentai, pranešė savo vietininkams, kad nuo lapkričio 1 d. visuose jų užvedimuose, tereikės dirbti tik 8 valandas per dieną. Tą patį apskelbė ir Western'o knygų išleistuvė.

Sutrumpino darbo dieną dėl 9000 darbininkų.

Lynn, Mass. Žymi elektrikos kompanija pati per save sutrumpino darbo dieną savo dirbtuvėse, kuriose dirba 9000 darbininkų. Nuo spalio 8 d. per savaitę kiekvienam darbininkui reikės dirbti 55 valandas, subatoms bus dirbama tik lig pietų.

Susimušė traukiniai.

Troy, N. Y. Iš priežasties susimušimo traukinių ties Lansiaburgo, tapo pažeista 20 ypatų.

Baisi audra ant ežero.

Haughton, Mich. Pastarose dienose ant Superior ežero siautė baisi audra. Laivas „Passadena“ kursai buvo aplioduotas geležies ruda neper-toli nuo Kaweenaw Point paskendo.

Septyni jurininkai to laivo išsigelbėjo, kiti trys, menama prigėrę.—Blėdies padaryta ant \$40,000.

— Detroit, Mich. Cionai siautė baisi audra su lytumu ir sniegu, per ką laivų susinešimą didelei apsinkino. Ant šiaurinio pusalio Michigan pasnigo. Visame šiaur-vakariniame krašte dėl dabartinio laiko nepaprastai šalta.

Didelis gaisras Ripone.

Spalio 9 d. vėl užsidegė miestas Ripon, kurs į trumpą laiką jau trečiu kartu dabar užsidegė. Pučiant smarkiam vėjui gaisras greitai plėtėsi ir grumzdė didelis pavojus. Medžių sąkrova Barnett'o ir Andersono Lumbero, kurios vertė į \$50,000 nuodėmai išdegė.

Ugnis buvo persinešus ant viešos bibliotekos ir arsenalo, kurio vertė \$10,000, vienok čia pasisekė ugnį užgesinti. Blėdies padaryta per šitą gaisrą, skaitoma per 100,000 dol.

Isz lietuvišku dirvu Amerikoje

Waterbury, Conn. Susirinkus keletai vyrų ant varduvių vieno draugo iš tarpo susirinkusiųjų kilo užmanymas paaukauti sušelpimui kovojančių mūsų brolių už Lietuvos liūosybę, tasai užmanymas susirinkusiųjų tarperado pritarmą ir sumetę \$2.50 paskyrėme L.S.D.P. ir persiuntėme „V. Liet.“ redakcijon. (Aukos priimtos, vardai pagarsinti ko-toj vietoj. Rd.)

A.A. Jurkunas.

Harrisburg, Ill. Num. 36 tam „Vien. Liet.“ patilpo korespondencija kokio tai J. S. sulyg darbų šios apielinkės anglių kastynėse ir jų skaičius. Labai įstabu man pasirodė perskaičius tą J. S. raštelį nurodantį miltų kalnų žerėnčius auksu. Bet tas viskas yra tik viliojimu, neturintys jokios tiesos. J. S. yra pasigarsinęs ir svetimtaučių laikraščiuose, kaip antai lenkų ir ten jis kaip lauro kunigaikš-

tis kuoskaitlingiausiai kviečia žmonės, už ką be abejonės gauna nuo kompanijos už kiekvieną žmogų po kelis juodoštrašius. J. S. suranda 14 šaptų šiame mieste ir pasakoja, kad anglis nuo 5½–10 pėdų augsta. Tai grynas melas; anglis paprastai čia 4, 4½ iki 5½ pėdų augsta, trys mainos teisybė netoli miesto, kitos trys po—3 mylias atstumo. Kur draugiau mainų aplinkinėj surado J. S. tai tur but jisai vienas sau žino.

Sulyg darbo tai tiek galiu pasakyti. Trij šale miesto mainos dirba kasdieną, bet tose anglį pakerta, tai daug pigiau mokasi už toną, sunkiai dirbdamas žmogus uždirba per dvi savaites 30–40 dol., bet ten juk patilpti negali. O pikeis imamose mainose dirba po 2-3 dienas per savaitę, tai ant duonos da šėip teip užsidirba. Tai ta garsioji vieta kur J. S. kviečia daugiau vargšų darbininkų. Jis sulaukęs kokį nors naujuką veda pas kompanijos raštinę, perstatydamas save geru gaudadušiu. (Jeigu iš tiesų teip butų, kaip kad tamista aprašai, tad turėtumėt rimtai su tikrais darodydamais: kada, kur kiek žmonių jis teip suviliojo, paminint aiškiai to žmogaus vardą ir prievardį, pagarsinti visuose lietuviškuose laikraščiuose. O gal tamista turėdami kokį nors kerštą kartais rašote teip į laikraštį. Mūsų malonėtume tą dalyką gauti aiškesnėj formoj. Rd.)

Kas link gyvenimo tai tiek galima pasakyti. Oras labai čia drėgnas, vanduo blogas, nors šuliniukai iškasti, bet vanduo solperiu atsiduoda ir atvaziavęs žmogui iš sveiko klimato, greitai suseraga druginiu. Buvo daugelis čia atvaziavę iš Springfield, Ill., bet kone vėl visi išbėgiojo kur kas galėjo.

Todėl lietuviai—darbininkai, jeigu kurie manytumėte ke- liauli į Harrisburg, Ill. aplin-

kines arba pas J. S., tai paser-
giu pirma gerai apsvarstyti ir
pasitardinti, o jeigu kuris tu-
rite sau šioki-tokį darbėlį tad
dirbkit ant vietos.

Matoma kaip ant svieto deda
si. Caras susavo valdžia ir ruja
juodašimčių smaugia ir kanki-
na vargšą darbininką ir visą lai-
svės trokštančią žmoniją, o čion
laisvės krašte visoki beširdžiai
pasisamde visokius išgamas
žmonijos suvadžioja ir kiek
tiktai gali išnaudoja nesusi-
pratusį darbininką. J. R.

Waterbudy, Conn. Rug-
sėjo 9 d. Lietuvos Sunų Dr-
stė turėjo savo mėnesinį susi-
rinkimą ant kurio tarpe kitko
buvo apkalbama ir apie revo-
liucijinį bruzdėjimą Lietuvoje.
Visi draugystės nariai tą da-
lyką atjautė ir sumanė išrinkti
du atstovu iš sąnarių tarpo
kuriuodu draugystės vardu tu-
rėtų tiesą rinkti aukas revoliu-
cijos reikalams. Išrinktuojų
gavo nuo draugystės paliudy-
jimą ir buvo paliepta lankytis
ir ant kitų draugysčių susirin-
kimų ir perstatyti tą reikalą.

Atstovai pildydami drau-
gystės nutarimą, atsilankė ant
susirinkimo Didz. Liet. Kun.
Gedimino Dr-stės, bet tai bu-
vo veltu, perstačius mūsų atsto-
vams reikalą, D. L. K. Gedi-
mino Dr. sąnariai, matė tą
darbą bergždžiu. Pirmiausiai
tam užprotestavo pirmininkas,
girdi, nereikia mums čia revo-
liucionierių, o jo paklausė ir
kiti sąnariai. Aš manau, kad
Gediminas prisikeltų iš grabo,
tad vytų tokius pirmininkus,
iš jo vardą nešiončių draugys-
čių. Darbininkas.

Šėtonai apšvietos platintojai...

(Žodžiai kun. Kuro per 40 val. atlaidus.)

Kiek vienas žmogus, kursai
bent mažumą pradeda skaityti,
aiškiai mato ir supranta, kokią
naudą mums duoda knyga

arba laikraštis. Tankiai mums
tenka išgirsti, kad toli da mes
esame atsilikę nuo kultur-
kųjų tautų socijalskame ir
kulturiskame klausimuose.
Bet ką gi mes galime kaltyt?
Vieną, mes galime kaltyti patys
save už mūsų nerangumą, o ant-
ra, to mūsų kilimo stabdytojus.

Pirmutiniais mūsų kultur-
iško ir socijalsko stabdytojais buvo
valdžios, kaimynų tautos, su-
lenkėjusi bajorija ir lenkų
dvasiškija parkviesta į Lietu-
vos bažnyčias.

Laikui bėgant viskas mai-
nosi, atsimainė ir pasiaiškino
šis-tas ir pas mus. Susilau-
kėme daugel šviesių minčių
susilaukėme nemažai ir dielių
iš savo pačių tarpo. Pirmesniai
mūsų kulturiską kilimą stabde
valdžios, kaimynai, sulenkėjusi
mūsų bajorija ir lenkų dvasiš-
kija, dabar susilaukus mums
savos dvasiškijos, susilaukėm
naują mūsų kulturisko pasikė-
limo priešą. Nenorėčiau apie
visą mūsų kunigiją taip kal-
bėti, atsitaiko kai-keintas ir
iš jų tarpo su doriškesniais
jausmais, bet kadan gi diduma
visur ima viršų, tad kitaip ne-
galima, reikia kalbėt vardu
daugumėnės.

Labai tankiai tenka mums
girdėti, kaip mūsų kunigėliai
Lietuvoje iškeikia iš sakyklos
vieną arba kitą lietuvišką kny-
gą, laikraštį; liepia žmonėms
neskaityti o skaitantiems gra-
sina pragaru. Teko nevienam
girdėti savo pačių ausia arba
skaityti laikraščiuose tuos gau-
siai prakeikiančius žodžius
Seinų piloto-praloto Antana-
vyčians, kuriais pernai metą
apdrabstė visą Lietuvos žmo-
niją, norinčią išliuosuoti iš po-
beširdės biurokratiškos val-
džios.

Teip elgiasi mūsų dvasiškija
Tėvynėj-Lietuvoj, nekitaip ji
elgiasi nė tarpe lietuvių apsi-
gyvenusių Amerikoje. Lietu-
viam apsigyvenusiems Ameri-
koj, pradeda daugiausiai susipra-
sti, pradėjus rištis į kuopeles ir

organizacijas, vardan bendro
mis spėnomis galėtų daugiaus
nuveikti arba tvirtesnėmis jie-
gomis stoti į kovą su savo iš-
naudotojais ir visokiais bešir-
džiais kapitalistais, štai, čia
mūsų, lietuvių kunigija, vardu
bažnyčios — pavadindami net
molina, už-toja kelią, apšaukia
kokiais bedieviais ir tt.

Tas teip įėjo į gyvenimą, kad
nenaujiena tą išgirsti, vienok
neiškenčiu nepaminėjęs kas
atsitiko šiose dienose pas mus.

Nedėlioje, spalio 7 d. pas
mus Plymouth'o lietuvių baž-
nyčioj, prasidėjo 40 val. atlai-
dai, na o čia progai atsitikus
kunigėliai neužmiršo savo
švento darbo ką nors pakeikti.
Per mišparus kun. Kudirka
sakė pamokslą. Pradėjo nuo
vaikų, bet tuo griebėsi prie
laikraščių aiškindamas, kad
„svetimtautis per sleng-tį ne-
duoda peržengti bedieviškam
laikraščiu arba knygai, sve-
timtautis bėgas nuo laikraščio
kaip nuo pikčiausio priešo, pas
lietuvius, girdi, bedieviški
laikraščiai ir knygos padėti
ant stalo!”

Teip pasveikino kun. Ku-
dirka lietuvių laikraštiją akise
susirinkusiųjų bažnyčioj lietu-
vių, pradžioj 40 val. atlaidų.

Kalbėjo apie visus laikraš-
čius. Mat, nors „Žvaigždė”
neperseniai skelbėsi, kad ji
gera katalikė, nes leidžiama
kunigų, iškeikimui kitų lietu-
viškų laikraščių, bet kun. Ku-
dirka ir ją priskyrė prie bedie-
vių.

Kad kun. Kudirka neturi
doros, tai tegul jau teip būtų,
vienok bent turėtų atminti ir
prisilaikyti žodžių kuriuos jis
turi skelbti: „Nekalbėk ne-
teisiai prieš artumą savo”. Te-
gul pažvelgia kun. Kudirka
į kokio nors amerikono kam-
barį, o iš tiesų pamatys pas jį
ne vieną laikraštį arba knygą,
bet kruvas, o perėjęs per visą
savo parapiją, gal kunigėlis
suskaitytų iki dešimts.

Bet tai buvo tiktai pradžia

pradėtojo darbo. Užarninko
vakarą kun. Kuras per pamok-
slą grasindamas neskaityt laik-
raščių pradėjo šaukti: „Lietu-
viškus laikraščius išleidžia šė-
tonai, dvi trečdalis lietuvių
laikraščių ir knygų yra ranko-
se šėtonų, jie juos išleidžia, o
jums, katalikams juos kriūša
skaityti. Todėl sakau, neskaity-
tykit tų šėtoniškų laikraščių,
neimkit jų nė į rankas; potam
atsikreipę į lietuvių moteris
ir vėl pradėjo rėkti: Jūs mo-
ters, jūs galite išlaikyti šv. ti-
kėjimą, jūs galite atitraukti
savo vyrus nuo skaitymo laik-
raščių ir knygų ir tt.”

Ir teip kunigas Kuras atida-
vęs „šėtonui” garbę, kaip o
lietuviškos laikraštijos išleidė-
jui ir apšvietos platintojui, at-
sigrežęs ant augštai įstatyto šv.
sakramento, užbaigė 40 valan-
dų iškilmės atlaidus.

Išėjus iš bažnyčios, žmonių
tarpe iškilo įvairiausios kalbos.
Vieni kalbėjo negalimu daigtu
esą, kad šėtonai išleidinėtų lie-
tuviam literaturą, kiti abėjo,
treči tiesiog tvirtino, kad ku-
nigas tai darė iš pikto savo
noro, arba apsiriko. Kiti vėl
tvirtino, kad kunigas prie alto-
riaus apsirikti negalys, teipgi
negalys garbinti šėtono ypatin-
gai priešais iš-tatytą šv. sakra-
mentą.

Vienok kaip nebutų, bet
kun. Kuras patvirtino, jog dvi
trečdali lietuviškų raštų iš'ei-
džia šėtonai ir tokiu budu kul-
turiką lietuvių tautos pakėli-
mą priskyrė šėtonams, o nepa-
tiems lietuviams.

Viską girdėjęs.

Reikalai

„Tėvynės Myl. Draugystės”.

Prezidento atsišaukimas.

Brangūs draugai: — Metai
kaip šėšelis baigia nykti, kož-
nas mes esam užimti su įvai-
riais reikalais teip, kad mūsų
organizacija sulaukė nuo mūsų

mažiausiai atydos. Taigi nors baigdami metus sukruškime nors kiek pasidarbuoti. Aš kaip pirmsėdis atlieku tik tuos reikalus, kurie į mano pusę parėjo. Mažai galėjau paagituoti dėlto, kad kiti reikalai baisiai sunaudojo mano laiką. Aš tikiu, kad visi mūsų draugai yra sveiki ir druti savo nuomonėje, jog Tėvynės reikalų mūsų dar neužbaigėme; dabar daugiau ne kaip kitus laikus turime rūpintis apie žmonių apšvietimą, nes matome, jog Lietuva atgijo ant visados gyvuoti. Dabar mums reikia tik platinti mokslą ir gaivinti savo tautos sąnarius, o kova už buvį mūsų tautos jau užtikrinta. Šauksmai mūsų atmonijimo didžiausiam priešui carui jau yra išklaustyti, ima carą dabar iš visų šonų, mažinasi jo galybė, pildosi mūsų norai kuriuos seniai mūsų organizacija — T. M. D. pradėjo veikti. Taigi, brangūs broliai, neužmirškime drutinti savo pajiegas, dirbkime ir toliau, nes darbo turime labai daug.

Supraskite gerai
mierius T. M. D.

Tėvynės Mylėtojų Draugystė turi už mierį išleisti moksliskas knygas. Pačios pajiegos to darbo yra kooperatyviskas užvedimas, arba visuomeniskas, nes visi sąnariai priguolini į T. M. D. sumoka po lygią dalį pinigų, t. y. po 60 c. ant metų ir už tuos pinigus išleidžia moksliskas knygeles. Visi draugai gauna po vieną knygelę visų išleistų tuose metuose už kuriuos yra apsimokėję. Tokios pajiegos prie visuomeniško darbo, netik kad duoda mums naudą už įmokėtus pinigus, bet mokina mus kaip mūsų galine nuveikti didelius mūsų tautos darbus. Kaip mūsų mokėsimė dirbti iš vieno savo tautos darbus, tai po valiai išmoksime ir kitus savo darbus nuveikti, kurie gali risti netik su smegenų

penu, bet ir aprėdalu mūsų kuno. Išleidami sau moksliskas knygeles užvaduosim ne vieną kapitalistą, kuris tuom darbu užsiima ir pasitarnaudami patį sau sučėdysime savo pinigus. Plianas, ant kurio yra paremtas mūsų darbas, netik dabar geras, bet visada bus geras, dėlto kad visuomenė nenori savo tarnų — turčių, kad jie apluptų už patarnavimus, kuriuos pati visuomenė gali atlikti

Kaslink knygu.

Knygos, kuriais išleidžia T. M. D. yra moksliskas, ir neaprobežiuotos jokių ryšiu, ne rubežiais, tiktai aprasančios dalykus teip, kaip mokslo ištirta; per tokias knygas koznas žmogus tik gali įgauti sau rimtą supratimą ir pastoti mokintu, apšviestu. Kaip mūsų sakome: „moksliskas“, tai reikia suprasti, kad ant visokių dalių mokslo, koki tik rankraščiai bus galima gauti. Daugelis mūsų brolių dabar myli mokintis suprasti politiką. T. M. D. užsiima išleidimu ir tokių knygelių, štai paskutinė: „Socializmas ir Darbininkiskas klausymas“ yra gana gražus politikiškai-ekonomiškias aprašymas, kurį perskaitę koznas supras į kur žengia pasaulė ir ką turime daryti. Teip ir toliau išleidines knygeles, kokios matysis reikalingiausios šioje valandoje.

T. M. D. visiems patinka.

Vienas iš geriansių daiktų, kad T. M. D. yra organizacija, kuri visiems patinka ir niekam nervų negadina, susirinkimai patrauke žmones visaiptikinčius ir visaiptimanančius; T. M. D. yra organizacija, kuri neturi ant savęs jokios pakraipos ženkle, neįstengia niekas pažeminti. Tuo keliu eidama, kad ir tarp saldžiai tamsybėje miegančios mūsų tautos, T. M. D. — tē įgavo apie porą tukstausių sąnarių per kelis metus ir išleido apie penkioliką knyge-

lių, labai naudingų. Tokia tad organizacija verta šelpti koznam lietuviui ir priduoti savo ranką prie jos bujojimo.

Ką mes veikiame.

Šiuose metuose esant revoliucijai Rusijoje visos mūsų pajiegos buvo sunaudotos — pagelbėti tenai Lietuvoje kovojuojantiem broliam už laisvę. T. M. D. paskyrė virš trijų šimtų dolerių ant liuosybės Lietuvos. Pajiegos teipgi ir raštiškos tapo sunaudotas ant laisvės Lietuvos: vyrai, kurie pirma rašė mums, knygeles dabar kovoja, vargsta, organizuoja žmones ir visą savo laiką ant to pašvenčia. Dėlto šįmet gal turėsime apsieiti su mažiau knygų, bet į to vietą padarėme gerą darbą pašelpdami kovojančius. Mūsų gavome svarbų užprašymą nuo mokytojų organizacijos iš Vilniaus, kad pagelbėtume jiems išleisti Geografiją dėl mokinimo Lietuvos vaikų lietuviškoje kalboje. Nusiskundė jie, kad jų pajiegos menkos o darbas matomai svarbus. T. M. Draugystės centrališkias ir literatiškias komitetas turėjo apie tai nutarimą ir nutarė, kad pagelbėti juos, duodant jiems du šimtu dolerių, su tikslu, kad jie duos mums 2000 išleistų knygų. Pinigai tapo nusiųsti, bet biskelį susivėlinome ir po priėmimui pinigų gavome laišką nuo mokytojų komiteto, kad Geografija tapo išleista tokia pat, kokią jie rengė, už tai jie prašė, kad mūsų nutartume apversti tuos pinigus ant Aritmetikos, kuri teip-pat reikalinga kaip ir Geografija. Tą jų gromatą ir prašymą į Central. Komiteto sąnarius aš pasiunčiau pirmiause V. J. Šliakiui į Sheandoah, Pa. kaipo sąnariui literatiško komiteto su nurodymu, kad pridėjęs savo nuomonę kaslink pernainymo Geografijos ant Aritmetikos, pasiųstų tą raštą kitiems sąnariams dėl išreiškimo jų nuo-

monės. Bus jau apie keturi mėnesiai kaip nesulaukiu tos gromatos ir patarimo. Labai gražiai prašyčia literatiško komiteto kartu ir centrališko, kad duotų man savo patarimą, ką daryti su permaina tos knygos, nes metai baigiasi, mes turime parupinti nors vieną knygą šiems mėtams. Jeigu laiškas randasi pas Tamista V. Šliakį, meldžiu sugražinti, nes kaip gromatą teip ir kitos popieros yra man reikalingos dėl tolesnio vedimo reikalų.

New Yorko-Brooklyno kuopa atsišaukė į kitas kuopas T. M. D. kaslink išsiųstų \$200 Mokytojų komitetui. Tikuosi, kad dabar supras kaip reikalingas stovi ir kitos kuopos matys, kad p. Naujokas gavo paliepinimą tuos pinigus išsiųsti nuo centrališko ir literatiško komiteto, kaipo turinčio tiesą nuspręsti, kokias knygas išleisti draugystei. Pinigai nėra padovanoti, tik duoti ant išleimo knygų.

Prez. M. Paltanavičia.

Kaip aš patsai prasizudžiau.

Surasti Antono užrašai.
Iš latv. vertė J. Baniulis.

(Tąsa.)

Atsisveikinant ji džiaugėsi, kad atradusi manyje atbalsį... Širdingai suspaudėm vienas kitam ranką...

Gili, jausminga, poetiška vėlė...

* * *

Aš myliu Niną... Myliu... Stebuklingas sutvėrimas! Ne vienos valandėlės ji nepasėdi ramiai. Tarsi gyvasis sidabras, tarsi vandenise žolė... Lyg liepsna... Ir kada ji šoka!... Be galo patinka man su ja šokti, bet da daugiau — matyti kaip ji šoka... Spėka ir graција kozname jos pasijudini-me... Ne, ne... negaliu aš atsižiurėti... Jos šokis — liep-

sna—tyki ir lengva, lyg pavarario vėjalis... Ir kaip ji patraukia! Vienu pažvelgimu, vienu nusišypsojimu, vienu rankos paspaudimu!

Aš myliu Nina!.. Myliu!..

Bučia tam netikėjęs!

* * *

Kaip tas viskas užsibaigs? Kaip tiktai tas užsibaigs?...

Aplėbusi mane meile, neša ir neša... Lyg audra nusky-nusi nuo medžio lapą, taip ji mane neša. Kur? Aš nežinau, aš neklausiu....

Kur Nina, ten ir aš. Baliuose, teatruose, koncertuose, viešėjimuose—visur aš drauge su Nina.

Mintise, užsiėmimuose, svajonėse—visur Nina... Nina ir Nina...

Lyg apžavėtas!

Ir kaip tas viskas užsibaigs? kaip tiktai tas užsibaigs!

Visas miestas kalba apie mus. Kalba, kad aš vešes Nina. Ar tikrai bus tokia galutinė pasekmė?

O, aš bučia! laimingas!

Ne, ne. Aš juk neturiu nė skatiko. Jau geroką laiką aš gyvenu ant kredito. Esu tikrai be atramo žmogaus. Ir teip umai—apsivest!.. Kaip!?

Mane ima šiurpuliai. Vienas mano bendrų teip apsivedęs. Dabar jau 14 metų kaip gyvena moterystės sąryšį. Ir nėra tos dienos, kad nesikeiktų. Nieko negalys paikesniu pavadinti, kaip tokį savo apsivedimą.

Ir tačiaus... tačiaus, kaip linksma būtų gyventi su Nina!

Įžerindas augštybes pakelia mane toji mintis....

* * *

Esu tikrai lyg beprotis... Seniaj jau seniai, kaip nebeatlieku atsakančiai savo darbo...

Grauzia, grauzia kasžin kas man širdį...

Esu užmiršęs ir savo draugus...

Ir ant jų laiškų vieai neat-sakau, arba atsakau keliais

formališkais žodžiais... Apie aplankymą — nėra nė kalbos...

Ir savo tėtušiams jau du mėnesiai, kaip nėsu parašęs nė žodelio...

Mano mieli tėveliai! Ką jie mislyje apie mane? Aš teisi-nuosi. Bet... Kad jie žino-tų!..

Grauzia, grauzia kas—žin kas mano žirdį...

Ir kartais man nuduoda, lyg už nugaros kas juoktųsi—šaltai, balsiai, su pasityčiojimu: „Moteriškė... teip moteriškė... Moteriškės vergas... Skaisti moteriškė prekioja puikius pinigus. O kaip!..“

Esu tikrai beprotis...

(Toliaus bus.)

Mainieriai patys turi gelbetis.

Jei nesrupis patys, negali laukti kad unija už juos rupintusi.

Dabar mainierių unijai daugel distriktuose išlaimėjus ant savininkų ir padarius darbo kantraktus ant 2-3 metų, prisieina jiems prisirengti ant ateinančio sykio, kada reikalaus naujų pagerinimų ir augštesnių algų nuo anglies savininkų.

Mūsų žmonės tame atvejuje per menkai rupinasi apie ateitį, per daug jie užganėdinti iš dabartinio laiko. Jeigu nori savo padėjimą pagerinti, tai turi elgtis kiteip ir pradėti prisirengti ant to, kas ateis po tų 2-3 metų.

Daugel distriktuos yra mūsų žmonių daugiau nei kitų ir tai gi jiems bus didžiausia nauda iš to, ką unija atsieks. Todėl jie suri ir labiausiai pasirupinti apie uniją, turėtų suprast, jog jei pasilieka unijai ištikimais, užsimoka savo mokesčius reguliariškai, prikalbina naujų sąnarių, arba kitokiu būdu drutina uniją, tai tuomi dirba tik savo pačių naudai ir pagerina

savo padėjimą. Tai aiškiai matyti.

Lygiu laiku reiktų visiems suprasti, jei jie atsiskiria nuo unijos, neužmoka savo mokesčių, tai tuomi silpnina uniją ir periskadija jai išlaimėtą, ko darbininkai trokšta, arba išlaikyti ją, ką jau turi ir kas reikalinga liuosam ir nepriegulmingam darbininkui. Jei kartais užteiktų toks laikas, kad unija būtų sumušta ir savininkai galėtų paskiati kokias nori algas ir darbo sąlygas, tai galim aiškiai pasakyti, kad darbininkai vienam mėnesyje nastotų daugiau, nei dabar sumokėtų uniją per kelis metus.

Isz visur.

Centro Maskolijos gubernijoje valstiečiai nenorms moka arba visiškai atsisako mokėti mokesčius. Todėl vidaus dalykų ministeris susitaręs su pinigų ministeriu išleido aplinkraščių gubernatoriams, paaiškinant, kad valstiečiai ne išneturto, bet tiesiog nenori mokėti mokesčių ir liepia nieko nelaukiant pardavinėti tų valstiečių turtą, kurie neužmokėjo mokesčių.

Per pastaruosius 3 mėnesius Vairavoje sužeista: 22 policistai, 6 žandarai ir 27 kareiviai; užmušta: 28 policistai, 5 žandarai ir 12 kareivių; nuo bombų sprogoimo užmušta 6 ir sužeista 18. Išplėsta 98 degtinės monopoliai.

Peterburgo miesto valdžia viena diena paėmė baudos iš vežėjų—1,140 rub. ir nuo šėip visokių žmonių 9,348 rub. Iš viso viena diena pamė 10,488 rublius.

Ant Peterburgo policijos užlaikymo išėina kas metą po 1,382,000 rub. Butai, kame yra policijos įstaigos, pagal miesto kainos, prekioja 7,113,

000 rub. Iš viso policijos reikalams išėina 8,495,000 rub.

Ungarijos social-demokratų, visojė šalyje pakėlė didelį riksmą, vardan įvesti visuotiną ir tiesų balsavimą. Žinoma, toks reikalavimas labai nemalonus turčiams ir valdžiai, todėl jie spiriasi prieš tokį reikalavimą. Socijademokratų visuose miestuose keleskaitingas demonstracijas, dabar tokios demonstracijos nuspręsta kelti daugiau kaip 30 įvairiose vietose.

Pranešimas.

Pranešu, visiems lietuviams ir lietuvaiteims, kad aš laikau visokių lietuviškų knygų ir popierių, laiškam arba gromatomams su visokioms kvietkoms, paveikslėliais ir raštu. 12 popierių su konvertais 20 centų. Knygas gausite pagal kokį nors lietuvišką kataliogą už tokią pat prekę. Pareikalavusiems tavoro duodu 10% procentą nuo dolerio. Laikraščių teipgi turiu užsirašęs. Laikau gardžią trejauką, kuri vartojama su šnapsu pridūoda žmogui daug sveikatos. Pinigus siųskite per Money Order arba pašto markėms.

Adresas: J. Luis,

853 W. Lombert st.

Baltimore, Md.

Aukos.

Revoliucijos reikalams.

Iš Waterbury, Conn. A. Jurkunas \$1,20; K. Kukaitis 25c.; A. Puplinskiutė 50 c.; J. Pečiulis 26 c.; J. Grigaitis 29 c. Viso \$2,50

Buvo \$38,21

Viso labo \$40,71

Kankiniams.

Sulyg num. 41, aukos suplaukusios „Vienybės Lietuv.“ redakcijon kankinių reikalams \$50.99, persiūstos vietiniam Kankinių Komitetui.

Lietuviu tauta

senoveje ir szandien.

Parašė J. Šliupas M. D.

TOMAS ANTRAS.

(Tąsa.)

visokių valdžiai mokesčių ir pareigų, apart pareigos užlaikyti kelius, tiltus ir taisyti drutvietes ar pylis; bet neapsklembia jokiū būdu valsčioniškų mokesčių ir darbų, atliekamų dėl labo valdytojo labių.

Pirmu žingsniu įvedimop baudžiamų arba sulyginimop valnų kaimiškų gyventojų su nevalnais buvo, kaip matėme, žemiškoji privilegija 1457 m., kurioje Kazimieras uždraudžia vylioti apsisėdėlius iš privat'škų labių į lobius didkunigaikštiskus ir atbulai. Nors tas uždraudimas iš tikrųjų palytėjo liaudį „tiahlą“ ir senus apsisėdėlius, bet jau dėlei stokos aiškiaus aprubežiavimo panėšų skirtumų, bėgiu dalykų, šlėkta iš palengvo paplatino tokį uždraudimą ir ant kitų kliasų kaimiškų gyventojų. Antru, dar veiklesniu įrankiu subaudžiavinimo buvo pastiprinimas tiesos valdytojiško teismo. Tame dalyke svarbų ženklumą turi toji pat dovanotoji lietuviškai ir rusiškai ponijai gromata 1457 m., snot kurios, ažuot pareikalavimo į teismą valdzios urėdininkų per prisiuntimą dziekių, duodasi valdytojui tiesa pačiam pristatyti kaltąjį valsčionį į valdzios teismą. Pagal Sudiebninką gi tojo paties Kazimiero, išduotą 1468 m., valdytojas gauna jau ne vien tiesą pristatyti kaltininką į sudą, bet ir nuspręsti patį nutarimą ir imti baudą (penia) ant savo naudos. O galop XV ir pradžioje XVI šimtmečio didkunigaikštiskos privilegijos pripažįsta tiesą teismo kaipo neatimtiną prievale žemvaldzio. Prie didkunigaikštiskų urėdininkų pasilieka vos teismas už svarbesnius kriminališkus nusikaltimus. Senoviškos kuopos sudas, atliekamas valsčionių sueigose arba kuopose, nors ir užsiliko iki vėliausių laikų, bet jau ne kaipo savistovus teismo organas, o tiktai dalyvavimui įrengtiniame išjieskojime kaslink apskųstųjų.

Sunkumas valsčioniškų mokesčių ir pareigų buvo itin visokeriopas, žiurint pagal vietą ir kitas sąlygas. Paprastai jis taikomas buvo prie daugumo žemės, galvijų ir dirbančių rąkų. Pilka valsčioniška ukė vadinosi ar *služba* ar *kiemu* (dvorische). Didumas tų sodybų nors nebuvo vienokis, bet visatinai ženklus; teip prie kiemo kartais skaitėsi apie 60 desiatių ariamos žemės ir 20 desiatių šienpjutinės žemės; ant tokios sodybos tilpo po dvi ir daugiau atskirų ukių arba dubų (*dumų*). Bet, pasidauginant gyventojams ir dovanojant valdzios žemes šlėktai, mažinosi laipniškai ir plotas valsčioniškų sodybų. O XV šimtmetyje į Lietuvą ir liet. Rusiją ėmė atkakti iš Lenkijos teip vad. „valakų sistema“, kurią Lenkai buvo perėmę nuo vokiečių. Pagal tą sistemą geresnėji žemė buvo skiriama dėl įtaisymo *palivarko* arba dvarponio farmos, o likusioji žemė dalinama buvo ant *valakų*, apimančių aplink 19 desiatių. Ant vieno valako dvarponis sodino atskirą valsčionio ukę, prieg kam valakas dalinosi ant trijų laukų, po 11 margų kožname (margas – beveik 1.400 kvad. sieksniai), ir valsčionis apsigyvendavo ant vidurinio lauko. Vėliaus jau ant vieno valako ėmė sodinti po keletą šeimynų arba ukių. Pirmiausiai valakų sistema atsirado artimiausiose Lenkijai žemė-

se Bielsko ir Drohičyno, kur minima yra dar laikuose Vytauto. Iš čion ji pasiplatino po Baltamają ir Pagiriuose. Per šitą sistemą ten anksti sugriuvo kuopiška valsčionių žemvaldytė ir atsirado didelis susmulkėjimas sodybų, teip jog sodžius kartais susidėjo iš dviejų ar trijų kiemų. Pietvakarinėje Rusijoje valakų sistema užtinkama yra tiktai galop XVI šimtmečio; nes ten buvo daugiaus valnų žemių, ir priegtam gyventojai jos smarkiai nekentė. Ypačiai Podolijoje ir steppų Ukrainoje, užgulamų per Totorius, buvo daug bežmonių plotų, kuriuos dvarponiai stengėsi apsodinti ir todėl vyliojo naujokus įvairiomis privilegijomis. Todėl valsčionys ten turėjo daugiaus valnybės, negu Balt-Gudijoje, ir ilgiaus užlaikė senovišką kuopišką buvį.

Kaslink sudėstymo valakų sistemos ir sujungtų su ja valsčioniškų pareigų, tarp kitų dokumentų turime akyvą instrukciją Zygmanto II Augusto, išduotą 1557 m., su antrašu „Ustawa na voloki hospodaria eho milosti u vo vsem velikom kniazstvie Litovskom“. Tame įstatyne skiriamos yra ypatingai sodybos sluzbinės ir tiahlos. Anos daviamos buvo žmonėms, privalantiems atlikti karišką tarnystą ar kitas tarnystos pareigas; teip *pėkstieje* (putni) *bajorai* atlikdavo padvadinę pareigą, vaziojo gromatas ir siuntinius karališkų urėdininkų (tuomet nebuvo nuolatinės krasos); jie gaudavo į dalykus po du valaku žemės, valnu nuo kitų pareigų. Tokį pat dalyką turėjo didkunigaikštiski bartininkai, arklininkai, *šauliai* (privalanti eiti į karę ir ant karališkos medžionės), medšargiai (sergstinti girias ir dalyvaujanti didkunigaikščio medžionėse). *Kaimiški vaitai* arba starostos, kuri paprastai valdė apie 100 valsčioniškų valakų, gaudavo vieną valaką, valną nuo mokesčių; tokį pat valaką gaudavo ir kaimiški *lovininkai*, atliekanti pareigas vyžių arba teismo pristavo. Tuomi tarpu tikti valsčionys už savą valaką ėjo į baudžiamą (beje apdirbinėjo palivarko ar pono žemes) ir mokėjo čyžą. Skaitlius darbo sienų, paskirtų dėl šitos baudžiamos, išnešė nuo 108 iki 128; o didumas čyžės, imamos pinigais, avizomis, šienų, vištomis, kiaušiais ir tt., taikėsi prie daugumo ir kokybės žemės, kurią skyrė ant trijų eilių, beje—geros, vidutinės ir blogesnes: blogesne žeme vadinosi smiltynė ir balos. Skaitant ant pinigų, suma tos čyžės išnešė maž-daug nuo 14 iki 55 grašių (nuo 1½ iki 6 rublių). Paprastai vaitas nedėldieniais garsino valsčionims, ant kokios dienos paskirtas darbas ir koks ypatingai. Dirbti turėjo nuo užtekėjimo iki nusileidimui saulės, vasarą su trimis pertraukomis dėl pavalgymo ir poilsio. Valsčionis, neatėjęs į darbą ir nepridavęs vaitui išteisinančios priežasties, pirmą kart mokėjo baudos vieną grašį, antru kart visą aviną, o trečiu kartu buvo plakamas „botagu ant kedės“. Donis ir čyžės mokėjosi rudenį tarp dienų šv. Mykolo ir šv. Martino, beje 29 rugsėjo ir 11 lapkričio. Nepasitaisantis dėl tingėjimo mokėtojas buvo uždaromas į šaltąjį; nepasiturintis ligos dėlei, gaisro ar kitos nelaimės gaudavo palengvinimą ar dovanojimą. Darbo galvijus uždrausta buvo atiminėti nuo valsčionies. Tai gi padėjimas valdzios valsčionių, sprendžiant pagal tą įstatymą, nebutų buvęs per daug sunkus, jeigu įstatymas būtų pildomas buvęs teisiai per didkunigaikštiskus urėdininkus, kas iš tikrųjų, žinoma, labai retai teatsitkdavo.

Pažymi dalis valdzios žemių buvo prirašyta prie drutviečių arba pylių. Karališki atstovai ir storastos šitų pylių gau-

davo drauge su jomis dėl užsilaikymo (beje dėl tuomlaikinės naudonės) ir prirašytuosius prie jų valsčius; priegtam karališkoms gromatomis apsklembiama buvo ta dalis vietinių mokesčių ir pareigų, kurie ėjo ant naudos valdytojo ir jo urėdininkų (paprastai trečia dalis). Bet šitie *valdymierai* nepasitenkindavo paskirta dalimi, bet prisisavindavo, kiek galėdavo, ir įvesdavo dar naujas neįstatymiškas rinkliavas. Kad atvykdavo karališki revizoriai, tai valdymierai rodydavo jiems tik tai nedidelę dalį visų įėmimų, nutylėdami apie kitus. Mažiausiai valdymierams rūpėjo išpildymas valstiškų pareigų, kaip: palaikymas miestinių sienų, užlaikymas miestinės ir laukinės sargybos, tiesimas tiltų ir tt. Tokiu karališki atstovai ar storastos — ažuot buti tikrais perstatytojais vyriausybės ir viršininkais kariškų spēkų savo pavieto — vėredavo į tuomlaikinius dvarponius, kurie stengėsi iš gyventojų išsunkti dėl savęs kiek galint daugiau įėmimų. Dar mažiau kas tesirupino apie vyriausybės įstatymus lobiuose ant privatiško valdymo: ten tėmyti duodasi visatinas stengimasi dvarponių mažinti valsėonių scdybas ir dauginę pareigas.

Ir teip antroje pusėje XVI šimtmečio kaimų gyventojai jau buvo processe subaudžiavinimo, ir aiškiai pažymėtas buvo viešpatavimas kareiviškos arba šlėktiškos luomos Lietuvos viešpatystėje. Bet buvo dar Lietuvoje skaitlingi ir gana mantingi gyventojai miestų, užlaikiusieji savo senovišką kuopišką buvę ir svo papratimą prie kuopiškos sauvaldystės, kurios išsiplėtojimā mes matome Novgorode ir Pleskavoje. Valdymieraujant Jagėliunų dynastijai, prie nuolatinio drutėjimo šlėktiškų privilegijų ir ambų, miestų gyventojai ėmė kentėti įvairius prispaudimus ir grobimus nuo didkunigaikštėškų urėdininkų, beje vaivadų, kaštelionų, storastų ir apspiečiančios juos kareiviškos šlėktos. Įvykusios karės su Moskva ir pustyjanti Totorių užpuoliai, teip gi prisidėjo prie subiedinimo ir nupuolimo miestų. Idant palaikyti juos ir apginti nuo priklausumo šlėktai, didi Lietuvos kunigaikščiai ir podraug Lenkijos karaliai su uolybe ėmė perdanginėti iš Lenkijos į Lietuvā ir liet. Rusijā anā miestų sauvalyštę, kuriā bėgyje XIII ir XIV šimtmečių Lenkai priėmę buvo nuo Vokiečių po vardu *Magdeburgo įstatymų*, drauge su rašytu feodališku rankiumi įstatymų arba teip vad. „Saksišku veidrodiu“ (*Speculum Saxonicum*). Ten pasiplatinimui šito vokiško įstatymo gelbėjo skaitlingi vokiški naujokai, persikraustę į Lenkijā ir sudarę pažymią dalį miestinių gyventojų; bet Lietuvoje ir liet. Rusijoje vokiškas miestų surėdymas išrodė svetimu ir neatkančiu padavimams ir papratimams. Pirmiausiai, beje dar XIV šimtmetyje, tatai įsigyveno Galičiaus zemėje, kuriā Kazimieras didis buvo priglaudęs tiesiog prie Lenkijos. Vilniaus miestas įgyjo Magdeburgijas 1387 m. O paskui, nuo Jagėlos laikų, vokiškas miestų įstatymas bėgyje XV ir XVI šimtmečių po valei platinosi ir Lietuvoje bei liet. Rusijoje. Įtūrys jo tvylojo atvalnyjime miesėionių nuo tulų vyriausybių mokesčių ir pareigų ir nuo teismo karališkų urėdininkų, išskiriant svarbesnius kriminališkus nuikaltimus.

Kaip vargingai prigijo prie mūsų miestų tas svetimas surėdymas, paveizda gali buti senoviškas Polockas.

1498 m. didis Lietuvos kunigaikštis Aleksandras duoda Polockui gromatā, kurioje „nuo lietuviškų ir rusiškų įstatymų Magdeburgiškų“ dėlei „visatino geresnio pasidauginimo ir geresnio jo padėjimo“. Šituomi įstatymu įsteigiamas esti aug-

štesnis miesto urėdninkas arba vaitas (vok. Vogt). Jam, ant paveizdos Vilniaus, pavedama trečia dalis teismo mokesčių ir baudpinigių. Pusė mokesčių nuo mėsos kromų teip gi eina ant vaito, o kita pusė ant rotuzės; visi vietiniai vyndariai ir pardavėjai degtinės pereina po priežiura vaito. Magdeburgo įstatymui, beje vaitui ir burmistru, pavedami visi gyventojai Polocko po abiem pusėm Dauguvos, priskaitant prie to mieste gyvenančius žmones vladynos, klioštorių, bajorų ir miesėionių, o teip gi gyventojus aplinkinių kaimų ir *pėsčius slugas*, kurie „paprato drauge su miesėionymis traukti į karę ir viss mokestis pusiau su jais mokėti“. Gyventojai atvalninti esti nuo patvadų ir sagybos pareigų, išskyrus paties didkunigaikščio įsakymā ir reikalus. Mieste įrengiami kasmet trys dvi-nedėliniai prekymečiai: per šv. Jokubā, per Apsikrikštėjimą ir per Velykas. Rygos ir visi kitų miestų pirkliai gali tiktai laike prekymečių pirkti ir parduoti smulkmenomis, o per visā kitā laikā turi laikytiesi tam tikros mieros, beje: pirkti vaškā nemažiaus kaip pusbirkavį ant sykio; sabalius, kiaunis ir šeškus — keturiomis dšimtymis; voveris, žibinkščis, lapės — po 250 štukų; pelenus ir smalā — laštu, ir priegtam ne miškuose ir kaimuose, o tiktai mieste. Tai dalykai Polocko pardavimo. Toliaus eina dalykai įvežami. Tie patys Rygos pirkliai gali parduoti gelumbę pilnais ritiniais; druskā — laštu; pipirus, imbierā, migdolus ir kitas prastas žoles — *akmeniu* (svarumo į 32 svaru); šafraną, muškatus, gvaizdikus, kalganā (Indiška šaknis), c tvarā ir kitas brangias žoles — svaru; kirvius, peilius ir tolygius daigtus — tuziniais; geležį, švinā, varį, cinkā, žalvarį ir tt. — centerui; fygas ir razinkas — kašėmis; vynā, vokiškā alų ir visokius atveztus gerimus — bačkomis. Rygos pirkliai negali da gi važinėti pro šalį Polocko dėl vaisbos į Vytebskā ir Smolenskā, o tiktai dėl atjieškojimo savų skolų. Miestas turi savo svertynę (kur pasveriami esti pirkiniai ir renkasi nuo jų duonis) ir savo tirpyklā (kapnica), kur ant sutarpinto vaško prispaudžiama miesto peėvietė. Miesėionys gali imti dėl savo reikalo malkas visose giriose ir miškuose ant tolumo trijų mylių nuo miesto (išskyrus bartininkų medzius), o teip gi naudotiesi visomis pirmykštėmis ganykloimis. Polocko miesėionys, kaip kad Vilniaus ir Trakų, valni nuo muto (mokesties nuo pravežamų pirkinų) po visā didę Lietuvos kunigaikštystę. Miestas pastato visuomeniškā pirtį ir naudojasi iš jos įėmimų. Jis pastato ant tinkamos vietos rotuzę, o po ja javų klėtis ir prikarpimo grinėčią (kur apkarpydavo gelumbę); rotuzėje la kosi mierinė bačka ir mednyčia su miesto kleimu; įėmimas iš jų eina ant miesto naudos. Polocko miestas įneša į yždā didž o kunigaikščio 400 kapų grašių kasmet dienoje šv. Mykolo. Rotošeje susieina dvideš mts dumčių, kurius paskiria vaitas, pusė išpažinties rom škos, o pusė graikiškos. Tie dumčiai drauge su vaitu išrenka iš savo tarpo kasmet du burmistru, vienā katalikā, kitā stačiatikį. Dumčiai ir burmistrai lenkiasi vaitui ir jo pagalbininkui arba landvaitui; o vaitas — tiesiok didžiam kunigaikščiu, kurs pats ir paskiria vaitā. Gyventojai atvalnyjami nuo teismo vaivadų, storastų, teisdarių ir pasudzių, didkunigaikštėškų atovų ir kitų urėdininkų; vaitas ir burmistrai gali buti patraukiami tiktai į teismā didžio kunigaikščio.

(Toliau bus)

Maskolijų valdžia įvairiose Vokietijos laivų budavotuvėse užsakė už 13 milijonų rublių laivų. Sako, nors tas užsakymas yra nuo valdžios, bet lai vai esą paskirti privatiškoms draugijoms. Gvarantija sulg apmokėjimo tojo užsakymo Maskolijos valdžia teipgi ant savęs paėmė.

Lietuviškas Teatras.

Passaic, N. J. Dr-stė šv. Jurgio prie pagelbos ratelio liuosnorių mylėtojų dramos parengia balių su lošimu dramos „Išgama“ ir komedijos „Žilė galvo velnes vuodego“. Teip-pat choras iš Paterson, N. J. padainuos keles tautiškas dainas ir bus deklamuojamos deklamacijos. Asibus svetainėje 162 First str. Passaic, N. J. subatoj 27 spalio (October) Pradžia 6 val. vakare. Įžanga 25c. Užprašom visus lietuvius ir lietuvaites atsilankyti ant teip didelės linksmybės.

Sekretorius P. Norkus.

Teatrališkas-Muzikaliskai Vokališkas Vakaras.

Malonus tautbroliai! Busiantį teatrą butinai lankykite, nes labai bus užimantis publika. Galima bus pamatyti daug naudingų daiktų ir ramiai laiką praleisti. Mylinti juokus, turės progą ganėtinai atsijuokt. Teatras atsibus nedėlioje 21 d. Spalio (October) 1906. Šokiai prasidės nuo 3 val. po pietų; lošimas prasidės 6 val. vakare, svetainėje SHIMTO 101—103 Grand str. Brooklyn, N. Y. „Išgama“ drama 2 aktuose „Viens iš mūsų tur apsivesti“ komedija viename akte (labai juokinga). Dainos ir šokiai padainuos vietiniai dainininkai. Laikė šokių lekianti žigunė (p. čta). Įžanga su drapanų padėjimu ant teatro ir baliaus 50c., 35c. ir 25c.

Visus malonei užkviečia Brooklyn 19tos kp. L.S.P.P. Komitetas.

Didelis Ballus!

Pittston, Pa. L. P. Kliubo Draugystės pamedėlyje 29 d. Spalio (October) 1906 svetainėje J. Andriušio 193 N. Main str. Prasidės 3-čią val. po pietų ir trauksis per visą nakti. Muzikė bus kuonopukiause visus lietuvius ir lietuvaites kaip vietinius teip ir iš apielinkinės prašom atsilankyti. Komitetas.

Ballus. Prasidės 2-rą val. po pusdieniui. Dr-tės šv. Jurgio, Wilkes Barre, Pa., 29 d. spalio 1906 m. ant salės J. Lehman's, 180 So. Main str., Wilkes Barre, Pa. Bro'iai ir sesers užprašom atsilankyti ant to puikaus baliaus. Prasidės 2-rą valandą po pusdieniui. Įėjimas 25 c. Komitetas.

Naujas laikraštis.

Š uomi pranešu, kad nž poros sanvaidių prasidės išėidinēt naujas sanvaitinis laikraštis „Pasaulė“, didume „Vienybės“ Prekė jo \$2,00 ant metų. Pre numeratos ir ėmimas jau prasidėjo. Kas paduos savo antrašą, pirmą numerį ant parodymo prisišims už dyką.

Antrašis: B. Vytautas, 102 Grand str., Brooklyn, N. Y.

Dilgeles, juoku ir tikros satyros laikraštis,

su paveikslėliais (karikatūroms), leidžiamas kas-mėnuo. Vienas num. 10c.

Geriausis žsi ašyt ant ištišų metų, kas kaštuoja tik 1 dol. Beto, visi tie, kurie bus pilnai užsirašę „Dilgeles“ šimet iki Kalėdu gaus DO VANA KNYGELĖ su linksmai-satyriškoms apysakutėms.

1-mas numeris jau išėjo ir gaunamas po 10 c. egz. Jame telpa daug gražių apysakučių, eilių, paveikslų 2 ras num. spaudoje.

Pinigūs (money order'u, arba pašto ženklėliais) ir laškus reikia siųst šiuo adresu:

„DILGĖLES“, 1418 So. 2-nd st., Philadelphia, Pa. Platintojai, ant syk daugiau indami gauna daug pigiau.

Puiki bekernia.

Gražicj, patogioj, šviesioj apylinkėj parsiduoda bekernios biznis. Gera vieta, tirštai apgyventa lietuviais ir lenkais. Parjudu dėlto, kad privatiški reikalai privertė. Didžiausia ir daugiausiai panaudojama keptuvė, per nedėlią šnaudoja 50 bačkų milų. Atsišukit į trumpą laiką po adresu:

Mr. J. Górký, 1320 So Front st. Philadelphia, Pa.

Nenorėjo klausyti.

Juozas Chamberlin, beveik visą galis Anglijos ministerių primsėdis, guli dabar ant mirties patalo. Jo gydytojai ir draugai veltui stengėsi jį perkalbėti pamesti nehygienišką budą gyvenimo ir daryti šokius tokius fiziskus pasimankstinimus bet jis, vienok neklausė ju. Tas pats yra beveik sumumis visais: visi mėš stengiamėsi ku'laugiausiai gyvenime pasiliksminti, pasitikėdami ant savo tvirtumo ir sveikatos ir nepaisomė, ant jokio graudenimo nė šiuksmo, iki kol mus gamta priverčia paisyti.

Idant palaikyti sveikatą yra tiktai reikalinga atkreipti šokią-tokią atidžią ant savo kūno ir jo veiklumo.

Kaip veik apireiškia kokis mažiasias nereguliariškumas, ypač netekimas apetito, persimainymas veido, apvilktas liežuvis, nenoras di bti, tuojau reikia butiniai vartoti Trinerio Ameikoniškąjį Elikysrą Karčiojo Vyno, kuris kaip bėmātant pergulės beprisiartinančią ligą ir suteiks kūnui tvirtumo. Vaistas veikia tiesiog ant skilvio ir žarnų ir gimdo naują gryną kraują. Veidas pasidarys gražiu, sveiku ir raudonu.

Gaunamas aptiekose, arba pas patį fabrikantą, Juozapą Trinerį, 799 So. Ashland ave., Chicago, Ill.,

Musu tautiečiams gera proga.

Jie gali išrinkti žmogų kūrį perstatys juju reikalus šioje valstijoje.

Musu žmonės nusistebės išgirde kiek kaštavo namas ir jo ištaisymas State Capital namas kuris buvo perėita nedėlia pašventintas. Sako kad kaštuoja apie dvidešimtis milijonu doleriu.

Buvo budavota per republikoniškus urėdninkus o balsuotojai per ša visa valstiją turi ki a paveikla vāgystės per republikonus padaryta su žmoniū pinigais.

Ištyrimas reikalingas. Vagyste nėra rokuojama bet žmonės šios valstijos kuriu pinigai yra prie šiu dvidešimtis milijonu pridėti, mokėtojai mokesčiu nori žinoti kur ir ant ko ju pinigai yra išleidžemi.

Ar republikonai ištirs? Ka galima užtikrinti?

Zmones ant kuriu gali pasitikėti teisingos atskaitos ir užtarimo žmoniū reikalu turi buti išrinkti paskirti kandidatai Lincolno ir Demokratu partiju: Emery ant gubernatoriaus; Black ant liutenant-gubernatoriaus. Creasy ant peržiūrėtojaus generališko ir Green ant sekretoriaus viduriniu reikalu.

Sie žmonės kurie per metus karevo geidžėnōiu žmoniū permainu, kurie prizadejo dirbti dėl žmoniū gerovės kurie yra prizadeja perėjuses tiesa pildyti žmoniū gerovei, tiesos perėjusios darbininku gerovei kad butu pildomos ir reikalingos tiesos kad butu perleistos, šie yra žmonės kurie turi buti išrinkti per žmonės šios valstijos vien dėl ištyrimo kaštu valstijos didžiojo namo Harrisburge

Musu žmonės per metų girdėjo prizadejimus republikonu partijos ir tikėjosi jiems; bet dar jau netiki prizadejimams kurie niekad nebuvo pildomi, komitetas mainieriu pabrinku darbininku buvo nukelėves in Harrisburga prašyti legislatoriu perleisti tiesa gerovei darbininku tapo suvadžioti su tusėis prizadejimaiis viliojant, po rinkimu visai tapo ignoruojemi, savo prizadus pamiršta tarnaudami korporacijom kurios legislatura kontroliuoja.

Korporaciois duoda darbininkam darba ir republikoniška legislatura žino ko korporacijos nori. kada darbininkai ateina?

Lai'as permainu. Laikas musu žmonem susiprast: Laikas balsuoti už žmogū kurs užtartu ju reikalus.

Turite nepamiršti šiu balsavimu, jeigu gyvenate City turite užsiregistruoti savo dalyje balsavimo kurroje gyvenate. Paskutine diena užsiregistravimo 20 Oct. Jeigu neužsiregistravosite tai negalėsite balsuoti. Nepamirškite dienos 20 Oct.

Žemlapis

LIETUVIŠKAI-LATVIŠKO KRAŠTO.

Didumas 28x30 colių

Prekė 75 centai.

Gaunamas pas

J. J. Pau'š j. 224 E. Main st., Plymouth, Pa.

Geras žiegorėlis \$3 98.

Da niekad to nebuvo. Atsišim szitą žiegorėlį 14 k. ant pažiuros per C. O. D. \$3 98 turintis gerus žiuorius ir dubeltaval sukentinas. Gvarantin-tas ant 20 m., su laclugėliu ir kompasu, niekad os nepajuos. Ilko gerai czėsa, o iszrodo ant \$10 auksinio žiegorėlio, o nekurte parduoda jį po \$10. Jei prisijei tuojaus \$3 98 tai duosime dovany žiedą arba perlį, o žiegorėlį prisišim užregistravota.

DYKAI duosim vieną žiegorėlį jei parduosit szezais. Paraszok kol nori, vyzieką ar moterizką

Globe Merchandise Co. Dept 89, 161 Randolph st, Chicago.